

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9CdoR/4/2026
Identifikačné číslo spisu: 2720200645
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2720200645.17

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o R. Q.Ú., narodenú X. O. XXXX a J. Q., narodenú X. O. XXXX, bytom u matky, do času nadobudnutia plnoletosti v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, Vajanského 17, Senica, kolíznym opatrovníkom, zastúpené advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Bratislava - mestská časť Ružinov, Rožňavská 2, deti rodičov C. Q., narodenej XX. V. XXXX, Z., U. XXXX/XX, zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Bratislava-mestská časť Ružinov, Rožňavská 2, a W. Q., narodeného XX. K. XXXX, Z., H. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Alenou Arbetovou, Holíč, Námestie sv. Martina 3, o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. SI-2P/26/2020, o dovolaní matky a plnoletých detí proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. augusta 2025 sp. zn. 14CoP/232/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SI-2P/26/2020-827 zo 16. mája 2024 znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú Natáliu od 11. septembra 2020 zo sumy 220 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne a od 28. februára 2023 na sumu 150 eur mesačne splatnú k rukám matky vždy do 15-teho dňa v mesiaci, bez povinnosti platiť výživné na tvorbu úspor; znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú J. od 11. septembra 2020 zo sumy 220 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne a od 28. februára 2023 na sumu 150 eur mesačne splatnú k rukám matky vždy do 15-teho dňa v mesiaci, bez povinnosti platiť výživné na tvorbu úspor. Vo zvyšku návrh otca zamietol; návrhy matky na zvýšenie výživného zamietol. Uvedeným rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Senica č. k. 6P/184/2014-298 zo 7. decembra 2015 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23CoP/17/2016-347 z 18. apríla 2016 v časti výroku o výživnom pre maloletú R. a maloletú J.. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení uviedol, že otec sa v konaní domáhal zníženia výživného na maloletú R. na sumu 150

eur mesačne a na maloletú J. na sumu 150 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu z dôvodu, že jeho aktuálny príjem oproti roku 2015 z objektívnych dôvodov výrazne klesol. Aktuálne dosahuje priemerný mesačný príjem do 1.500 eur, jeho podnikanie je náchylné na stav ekonomiky, ktorá žiaľ zažíva jeden z najhorších prepadov, čo sa odzrkadľuje na rušení objednávok a znížení dopytu po jeho práci. Matka sa podaným návrhom domáhala zvýšenia výživného na maloletú R. na sumu 270 eur mesačne, z toho 220 eur ako bežné výživné a sumu 50 eur na tvorbu úspor od 1. januára 2020 a na maloletú J. na sumu 270 eur mesačne, z toho 220 eur ako bežné výživné a sumu 50 eur na tvorbu úspor od 1. januára 2020. Návrh odôvodnila tým, že v dôsledku vyššieho veku maloletých detí má zvýšené výdavky na ich výživu.

1.2. Súd prvej inštancie poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutočný stav vecí. Právne vec posúdil v súlade s ustanovením § 62 ods. 1 až 5, § 63, § 75, § 77, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine a následne dôvodil, že návrh otca na zníženie výživného je dôvodný. Naposledy bolo o výživnom pre maloleté deti rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 6P/184/2014-298 zo 7. decembra 2015. Pri posudzovaní dôvodnosti podaného nároku a to zmeny pomerov poukázal na majetkové pomery otca v čase posledného rozhodnutia, kedy podnikal pod obchodným menom W. Q. - Q., Z.. Za rok 2013 vykázal základ dane v sume 1.492,23 eura, čo by predstavovalo mesačný príjem otca vo výške 124,35 eura a za rok 2014 mal základ dane v sume 2.312 eur, čo by predstavovalo mesačný príjem otca vo výške 192,67 eura. Mal zriadený odštepny závod zahraničnej právnickej osoby vo F. R. W.. Daňové priznanie z Č. W. otec nepridložil. Býval v rodinnom dome, ktorý mal vo svojom osobnom vlastníctve. Užíval dva osobné automobily, ktoré mal na leasing. Za vozidlo zn. Š. V. mesačne splácal 122,37 eura a za vozidlo zn. K. mesačne splácal 220,03 eura. Ďalej splácal úver zo Š. mesačne vo výške 150,33 eura. Otec nemá ďalšie vyživovacie povinnosti, jeho mesačné výdaje predstavovali sumu 1.006,70 eura. V tom čase súd prvej inštancie vychádzal z toho, že výdaje otca jednoznačne poukazujú na vyšší príjem. Súd nezohľadnil argumentácie otca, že mu rodičia požičiavajú každý mesiac 1.000 eur. Vychádzal z toho, že na strane otca nebola splnená podmienka preukázania jeho príjmov v súlade s § 63 Zákona o rodine, preto vychádzal z domnienky, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje 20-násobok sumy životného minima (3.961,80 eura), na základe čoho určil otcovi povinnosť prispievať na výživu detí celkom sumou 220 eur na každé z nich, z toho sumu 170 eur ako bežné výživné a sumu 50 eur na tvorbu úspor na osobitný účet maloletých detí.

1.3. Následne súd prvej inštancie poukázal na údaje vyplývajúce z daňového priznania za rok 2019, z ktorého vyplýva, že mal základ dane 3.495,81 eura, čo predstavuje jeho priemerný mesačný príjem netto 291 eur, z daňového priznania za rok 2020 mal preukázaný základ dane 1.019,71 eura, čo by predstavovalo mesačne príjem otca 85 eur. Otec v roku 2020 poberal štátny finančný príspevok v rámci projektu „prvá pomoc“ celkom v sume 990 eur. V mesiacoch november až december 2020 bol otec práceneschopný a boli mu vyplatené nemocenské dávky spolu v sume 435,30 eura. Celkový príjem otca v roku 2020 bol v sume 2.445 eur, čo predstavuje jeho mesačný príjem 203,75 eura. Z daňového priznania otca za rok 2021 mal súd prvej inštancie preukázané, že otec mal základ dane 5.641,42 eura a daň bola vo výške 214,70 eura, čo by predstavovalo mesačný príjem otca vo výške 452 eur. V roku 2021 otec poberal štátny finančný príspevok v rámci projektu „prvá pomoc“ celkom v sume 4.140 eur. V mesiacoch január až apríl, november a december 2021 bol otec práceneschopný a boli mu vyplatené nemocenské dávky v celkovej sume 1.122,70 eura. Teda celkový príjem otca v roku 2021 predstavoval sumu 10.681,42 eura, čo predstavuje jeho mesačný príjem 890,78 eura. Z daňového priznania otca za rok 2022 mal súd prvej inštancie preukázané, že základ dane mal 5.974,01 eura, daň bola vo výške 265 eur, čo by predstavovalo mesačný príjem otca 475 eur. V mesiaci január 2022 bol otec práceneschopný a boli mu vyplatené nemocenské dávky v sume 283,30 eura. Od januára roku 2022 vznikol otcovi nárok na invalidný dôchodok v sume 166,30 eura. Celkový príjem otca v roku 2022 bol vo výške 7.821,60 eura, čo predstavuje mesačný príjem 651,80 eura. Za rok 2023 boli príjmy otca v celkovej sume 60.415 eur a výdavky 81.018 eur pričom výsledok hospodárenia vykazoval stratu v sume 20.603,11 eura. V mesiacoch november a december roku 2023 bol otec práceneschopný a boli mu vyplatené nemocenské dávky celkom v sume 414,30 eura. Od 1. júla 2023 bol otcovi zvýšený invalidný dôchodok na sumu 205,80 eura. Celkový príjem otca v roku 2023 bol vo výške 2.646,90 eura, čo predstavuje jeho mesačný príjem v sume 220,75 eura. V konaní bolo preukázané, že mesačné náklady otca predstavovali poplatky

za plyn v sume 155 eur, poplatok za RTVS v sume 4,64 eura, poplatok za vodu 28,97 eura, elektrinu 64,66 eura, ďalej splátka stavebného úveru v sume 38,53 eura, splátka úveru zo Š. v sume 93,04 eura, úrazové poistenie v sume 64 eur, poistenie domu v sume 41 eur. Mesačné náklady otca spolu predstavovali sumu 500 eur. Za rok 2023 mal otec mesačné náklady za elektrinu 69 eur, plyn 164 eur, voda 36,67 eura, úrazové poistenie 64 eur, stavebné sporenie 38,53 eura, splátka úveru zo Š. v sume 93,04 eura, t. j. celkom mesačné náklady predstavovali sumu 465 eur. V čase posledného rozhodovania o výživnom v decembri roku 2015 súd konštatoval, že otec maloletých detí nesplnil podmienku preukázania jeho príjmov v súlade s § 63 Zákona o rodine, preto vychádzal z domnienky, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje 20-násobok sumy životného minima, čo predstavuje sumu 3.961,80 eura. K takémuto záveru súd prvej inštancie dospel z dôvodu, že otec maloletých detí nepreukázal súdu daňové priznanie z Českej republiky na odštepny závod zahraničnej právnickej osoby s názvom W. Q.-Q., F. R. W., K. XXXX, IČ: XXX XXX XX. V danom prípade po opätovnom posúdení súd bol toho názoru, že otec si edičnú povinnosť splnil. Z výpisu obchodného registra vedeného Krajským súdom v Ostrave mal súd prvej inštancie preukázané, že odštepny závod W. Q.-Q. bol vymazaný k 9. marcu 2016. Otec maloletých detí však naďalej podniká. Vo vzťahu k majetkovým pomerom otca súd prvej inštancie skonštatoval, že sú rovnaké v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom. Otec je vlastníkom jedného bytu v rodinnom dome v Z., druhý byt je vo vlastníctve jeho sestry, na stavbu rodinného domu si otec vzal úver, ktorý doposiaľ spláca. Otec je spoločne s matkou maloletých detí vlastníkom stavby - kancelárske priestory a sklad súpisného č. XXXX, na pozemkoch parcelného č. XXX/X obec Z., ktoré postavil svojpomocne, na náklady, ktoré mu vznikli so stavbou, si odpisuje v nákladoch z podnikania. Stavba patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré doposiaľ nie je vyporiadané. Otec užíva osobné motorové vozidlo zn. Vólvo rok výroby 2010, za ktoré spláca mesačnú splátku vo výške 189,95 eura, čo si vyžaduje v daňovom priznaní, nakoľko auto používa na podnikateľské účely a motorové vozidlo zn. K., rok výroby 2008, ktoré taktiež používa na podnikateľské účely. Vzhľadom na rok výroby osobných motorových vozidiel súd prvej inštancie nezdieľal názor matky, že otec užíva luxusné motorové vozidlá. K uvedenému otec uviedol, že potrebuje obidve vozidlá pre podnikateľské účely. V kontexte uvedeného súd prvej inštancie pri určení výživného nepostupoval v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, nakoľko nebola splnená podmienka na jeho aplikáciu, keď otec predložil súdu všetky ním vyžadované podklady na zistenie príjmu, ktorých súd doplnujúcimi otázkami, ako aj otázkami právneho zástupcu matky nezistil, žeby nezodpovedali realite. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutočného stavu veci ohľadne rozdielu výdavkov medzi výškou príjmu otca a jeho výdavkov, súd prvej inštancie skonštatoval, že z priloženého čestného prehlásenia X.. S. Q., starého otca vyplýva, že spoločne s manželkou otcovi maloletých detí finančne pomáhajú, majú na to finančné podmienky, čo aj preukázal rozhodnutím Sociálnej poisťovne o výške dôchodku, ktorý poberajú. Taktiež aj partnerka otca X.. Q. T. v písomnom vyjadrení uviedla, že otcovi maloletých detí prispieva tou formou, že v čase pobytu na území Slovenskej republiky nakúpi potraviny, drogériu, avšak nevedú spoločnú domácnosť. Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k výraznej zmene pomerov, keď na základe odborného lekárskeho posudku zo 17. januára 2022 sa otec stal invalidným z dôvodu poklesu miery vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 45%. Otcovi vznikol nárok na invalidný dôchodok od 3. januára 2022. Ďalej súd prvej inštancie považoval za preukázané, že otec nemôže vykonávať prácu v predklone vo vynútenej polohe, nesmie zdvíhať bremená ťažšie ako 17 až 22 kg, nie je preňho práca vhodná vo vlhku, chlade a neodporúča sa striedanie teplôt pracovného prostredia. V súvislosti so zdravotným stavom má zvýšené výdavky. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že na strane otca došlo k podstatnej zmene pomerov, preto návrh na zníženie výživného považoval za dôvodný. Otec maloletých detí sa nachádza v ťaživej životnej situácii a vzhľadom na jeho zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nie je v jeho možnostiach a schopnostiach a majetkových pomeroch podieľať sa na výžive maloletých detí doposiaľ určenou sumou. Pri rozhodovaní o výživnom je rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje. Je zrejmé, že príjem z podnikateľskej činnosti otca je nízky, v poslednom roku stratový, preto by sa otec mal zamyslieť nad tým ako usporiadať svoj pracovný život a majetkové pomery tak, aby sa mohol podieľať na výžive maloletých detí a na ich všestrannom vývine. Otec sa domáhal zníženia výživného od podania návrhu t. j. od 11. septembra 2020. Súd prvej inštancie mal preukázané, že priemerný mesačný príjem otca z podnikania v roku 2020 bol v sume 85 eur, v mesiacoch november a december 2020 poberal nemocenské dávky v sume 167,40

eura za november 2020 a v sume 267,90 eura za december 2020. Otcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe bol vyplácaný finančný príspevok v rámci projektu „prvá pomoc“ v mesiacoch október 2020 v sume 450 eur, november 2020 v sume 270 eur a v decembri 2020 v sume 270 eur a to z dôvodu poklesu tržieb. Priemerný mesačný príjem otca bol v roku 2020 v sume 203,75 eura. Z uvedeného teda súd prvej inštancie ustálil, že vzhľadom na zdravotný stav a mieru obmedzenia je zrejmé, že otec nemôže vykonávať fyzicky namáhavé práce avšak aj pri takomto obmedzení je možné vykonávať niektoré fyzické práce pričom výška poberania invalidného dôchodku tým nie je obmedzená. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že vyživovaciú povinnosť otca je možné znížiť a to od podania návrhu, keď v roku 2020 vzhľadom aj na protipandemické opatrenia mal príjem z podnikania nízky a v období november až december 2020 bol práceneschopný, ako aj v roku 2021, od novembra 2021 do januára 2022 a od novembra 2023 do marca 2024. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič by malo predstavovať 20-30% čistého príjmu. V danom prípade i napriek tomu, že priemerný mesačný čistý príjem otca v roku 2020 bol len v sume 203,75 eura, otec navrhoval zníženie výživného na sumu 150 eur mesačne na každé z maloletých detí. Pri rozhodovaní o výške výživného súd neprihliadal len na príjmy otca, ale aj na potenciálne možnosti otca. V roku 2020 otec ešte nebol invalidný, jeho priemerná mesačná mzda zamestnanca bola vo výške 1.133 eur. S prihliadnutím na jeho majetkové pomery, ako aj zmenu pomerov, ktorá nastala na strane maloletých detí, ktoré sa v roku 2020 stali žiačkami 8. ročníka základnej školy a od septembra 2022 sú študentkami strednej školy, ako aj na náklady matky v súvislosti s ich vekom, školou, zdravotným stavom, mimoškolskými aktivitami, považoval zníženie výživného na sumu 170 eur na každé z detí bez určenia výživného určeného na tvorbu úspor za primerané.

1.4. Výživné na tvorbu úspor by malo byť využívané tam, kde majetkové pomery a celkové schopnosti a možnosti sú nadštandardné. Za spravodlivé rozhodnutie sa považuje rozhodnutie, ktorým je zachovaná primeraná miera proporcionality výživného na obidve maloleté deti, pričom vzhľadom na zásadne zvýšený príjem matky, zvýšené výdavky, prídavky na deti, ktoré matka poberá, súd bol toho názoru, že negatívny vplyv zníženého výživného na maloleté deti, je týmito okolnosťami výrazne zmiernený. Od januára 2022 bol otec uznaný za invalidného s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť 45%, preto nebolo už možné vychádzať z potenciálnej možnosti otca z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca za daný rok. Otec začal poberať invalidný dôchodok v sume 166 eur mesačne a v prípade, ak by vykonával prácu zodpovedajúcu jeho zdravotnému stavu napríklad pozícia vrátnika s priemernou mesačnou mzdou 840 eur brutto, pracovníka SBS v sume 800 až 1.200 eur a mal by príjem za prenájom bytu, platiť výživné v sume 70 eur na každé z detí by bolo v jeho silách. V danom prípade bolo potrebné tiež prihliadnuť na skutočnosť, že obidve deti začali od septembra 2022 navštevovať strednú školu, čím náklady matky vzrástli preto výživné neznižoval. Na strane maloletých detí zohľadnil ich vek, náklady na J. v súvislosti so štúdiom a bývaním na internáte sú síce vyššie avšak R. má náklady súvisiace s doučovaním anglického jazyka so zabezpečovaním zdravých, cenovo drahších potravín, na úhradu nákladov v súvislosti so zdravotným stavom. Obidve maloleté deti majú problémy so zubami s čím vznikajú matke finančné náklady. Ostatné náklady, ktoré deti majú súvisia s ich mimoškolskými aktivitami, chodením do tanečného krúžku, adaptačnými pobytmi, súťažami, zakupovaním kostýmov, výletmi, pričom ide o voľnočasové aktivity, ktoré sú na zváženie vzhľadom na ich finančnú náročnosť a schopnosti rodičov tieto aktivity maloletých detí financovať. Za zásadnú a prelomovú okolnosť, ktorá odôvodňuje zníženie vyživovacej povinnosti otca súd považoval aj narodenie maloletej P. dňa 28. februára 2023, s ktorým súvisí i povinnosť prihliadať na novovzniknuté odôvodnené potreby ďalšieho dieťaťa, ale aj na sledovanie proporcionality nákladov súvisiacich so starostlivosťou o všetky maloleté deti, ktoré sú na výživu povinného otca odkázané. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie od 28. februára 2023 znížil výživné otca na každé z maloletých detí na sumu 150 eur mesačne, ktorá suma zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca s prihliadnutím na počet jeho vyživovacích povinností. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že potreby maloletých detí budú pokryté, keď budú hradené výživným zo strany otca sumou 150 eur, výživným zo strany matky 150 eur mesačne a prídavkami na deti 60 eur mesačne. Uvedená skutočnosť však nezabavuje otca povinnosti dbať na dodržiavanie primeranej životnej úrovne všetkých maloletých detí zabezpečením adekvátneho pracovného príjmu, ktorý bude súčasne zodpovedať i jeho zdravotnému stavu. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie preto nevyhovel návrhu otca na zníženie výživného v celom rozsahu, preto

vo zvyšku jeho návrh zamietol.

1.5. Vo vzťahu k návrhu matky na zvýšenie výživného súd prevej inštancie taktiež posudzoval, či došlo od poslednej úpravy výživného k podstatnej zmene pomerov. Konštatoval, že matka v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom bola zamestnaná v spoločnosti O. H., I.W.V., D., kde dosahovala priemerný mesačný príjem vo výške 14.329 CZK (530,21 eura). Spolu s deťmi bývala v X-izbovom byte, za ktorý platila nájom vrátane energií v sume 360 eur mesačne. Matka je naďalej zamestnaná u tohto zamestnávateľa, pričom v roku 2020 dosiahla priemerný mesačný čistý príjem v sume 19.813 CZK (762 eur), v roku 2021 dosiahla priemerný mesačný čistý príjem v sume 25.993 CZK (1.039 eur), v roku 2022 mala príjem 25.393 CZK (1.015 eur), v roku 2023 príjem 28.575 CZK (1.143 eur). Od 1. januára 2024 došlo k zlúčeniu spoločnosti, nástupnícka spoločnosť H.Š. K. O.I., Ž.. Matka má naďalej pracovisko v D. a navýšenú mzdu o 3.000 CZK z titulu zložky prémie. Nemá ďalšie vyživovacie povinnosti. Býva v byte s deťmi, za ktorý platila mesačné poplatky v roku 2021 a to nájom v sume 175 eur, elektrina v sume 26 eur, plyn v sume 80 eur, internet v sume 13,50 eura t. j. spolu 294,50 eura. Deťom dobíja kredit na mobilných telefónoch každej v sume 8 eur. Za lieky pre deti a pre seba zaplatí mesačne 60 eur. Deťom zakupuje rôzne vitamíny, probiotiká, prípravky na akné. Výdaje jej tiež vznikajú v súvislosti s cestovaním do zamestnania, vozením detí k lekárom a na ich voľnočasové aktivity, čo matka vyčíslila sumou 195 eur mesačne. V roku 2022 a 2023 matka vyčíslila mesačné náklady na nájom v sume 177 eur, elektrina v sume 40 eur, plyn v sume 100 eur, internet v sume 15,30 eura t. j. spolu v sume 332,30 eura. Na základe vyúčtovacích faktúr spotreby plynu, ktoré matka doložila je zrejme, že v roku 2020 matka mala preplatok v sume 524 eur, v roku 2021 preplatok v sume 526,41 eura, v roku 2022 preplatok v sume 444,72 eura, z čoho je zrejme, že skutočné mesačné náklady na plyn mala nižšie, a to v sume cca 56 eur. Výdaje za pohonné hmoty matka uviedla v sume 240 eur mesačne. Matke bol jedenkrát ročne vyplácaný daňový bonus, v roku 2020 v sume 34.728 CZK t. j. 115,76 eura mesačne, v roku 2021 v sume 37.584 CZK t. j. 125,28 eura mesačne, v roku 2022 v sume 38.684 CZK t. j. 129 eur mesačne. V roku 2020 bol priemerný mesačný čistý príjem matky 22.707 CZK t. j. 908,28 eura, v roku 2021 v sume 29.125 CZK t. j. 1.165 eur, v roku 2022 v sume 28.616 CZK t. j. 1.144,64 eura. Za rok 2023 matke daňový bonus nebol ešte vyplatený. Z uvedeného je zrejme, že na strane matky došlo k výraznej zmene pomerov oproti roku 2015, keď sa jej zvýšil priemerný mesačný príjem v roku 2020 o sumu 8.378 CZK (335 eur), v roku 2021 o sumu 14.800 CZK (592 eur), v roku 2022 o sumu 14.287 CZK (571 eur), v roku 2023 o sumu 14.246 CZK (569 eur). Na maloleté deti matka poberá prídavky a to v roku 2022 spolu v sume 60 eur mesačne a v roku 2023 spolu v sume 120 eur mesačne. Matka má zvýšené náklady v súvislosti s nepriaznivým zdravotným stavom, mesačne uhrádza liek v sume 410 CZK. V čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom v roku 2015 maloleté deti navštevovali 3. ročník základnej školy, stravovali sa v škole, za čo matka platila 22 eur mesačne na každú z nich, zároveň navštevovali školský klub. Maloletá R. má atopický ekzém. Navštevovala tanečný krúžok, za ktorý sa platil poplatok 5 eur mesačne. Navštevovala doučovania anglického jazyka, mesačný doplatok 22 eur mesačne. Výdaje na maloletú J. boli totožné. Medzi pravidelné výdaje súvisiace so zdravotným stavom maloletých detí patrilo zakupovanie liekov na posilnenie imunity v sume 20 eur mesačne na každé z detí.

1.6. V čase podania návrhu na zníženie výživného boli maloleté deti žiačkami 8. ročníka základnej školy, v marci roku 2022 navštevovali 9. ročník základnej školy, stravovali sa v škole, za obedy im matka platila 30 eur mesačne. Obidve navštevujú tanečnú skupinu E., chodia na súťaže, jedenkrát za rok na sústredenie, za ktoré sa platí 50 eur na každú z nich. S tanečnou skupinou chodia na súťaže, zúčastnili sa európskeho pohára na Balatone, za ktorý matka zaplatila deťom poplatok spolu 200 eur, okrem toho im musela poskytnúť vreckové. Poplatky sa platia za tri súťaže, ostatné uhrádza Základná umelecká škola. Ďalšie výdaje vznikajú matke v súvislosti so zakupovaním oblečenia na tanečný krúžok, obuvi, kostýmov. Deťom od posledného súdneho rozhodnutia pribudla voľnočasová aktivita na Základnej umeleckej škole a to hra na gitare. Od 7. ročníka základnej školy mesačný poplatok je 14 eur na obidve deti. Pre obidve deti matka uhrádzala poplatok vo výške 35 eur za pol rok každej z nich. Obidve naďalej chodili na doučovanie z anglického jazyka, za čo matka platila spolu 36 eur mesačne ako aj na doučovanie z matematiky, prípadne majú konzultáciu cez Messenger. Poplatok mal byť vyčíslený učiteľkou, zatiaľ ho matka nevedela uviesť. V roku 2020 obidve deti sa zúčastnili lyžiarskeho výcviku, za

ktorý matka zaplatila poplatok v sume 100 eur, okrem toho za zapožičanie lyží 74 eur. Taktiež im musela zakúpiť oblečenie na lyžiarsky výcvik spolu 2.270 Kč. Deti navštevujú cyklistický krúžok, za ktorý sa poplatok neplatí, iba v prípade, ak idú s učiteľom zaplatia poplatok za ubytovanie. Naposledy za ubytovanie v U. A. v sume 50 eur uhradila matka za obidve z maloletých detí. V decembri roku 2021 im matka z dôvodu dištančného vzdelávania musela zakúpiť počítač, za ktorý zaplatila 8.523 Kč. Obidve maloleté deti majú nasadený zubný strojček. Časť nákladov prepláca matke poisťovňa. Na maloletú J. matke nebola poisťovňou preplatená suma 332 eur. Maloletá R. je len na začiatku liečby, rovnátka jej boli nasadené neskôr a matka zaplatila 72,25 eura, ktorá jej nebola preplatená. Od septembra roku 2022 obidve maloleté deti navštevujú stredné školy a to maloletá J. navštevuje P.Q. Z. a I. v D., kde býva na internáte. Maloletá R. navštevuje I. Š. S. Č. v H., pedagogický odbor. V škole majú prax, odmenu nepoberajú ani štipendium. Maloletá J. chodí domov na víkendy. Cestuje vlakom z D. do D. a naspäť, cestovné náklady predstavujú sumu 18 eur mesačne. Počas týždňa býva na internáte, poplatok od septembra 2022 je mesačne v sume 52,80 eura. Za obеды v škole matka platí 40 eur, za paušál na telefón mesačne sumu 26 eur a ďalej má náklady na raňajky a večere v sume 40 eur. V roku 2022 ročný poplatok za školné predstavoval mesačne sumu 18,66 eura, v roku 2023 sumu 21,33 eura. Mesačné náklady na maloletú J. počas školského roka v súvislosti so školou, cestovaním a stravou predstavujú 200 eur mesačne. Maloletá J. trpí na atopický ekzém, navštevuje kožnú ambulanciu, užíva lieky, ktoré sú hradené poisťovňou. V roku 2022 navštevovala hru na gitare, kde bol ročný poplatok 70 eur. Navštevuje Základnú umeleckú školu Z., tanečný odbor, kde ročný poplatok za rok 2022 bol vo výške 50 eur, v roku 2023 v sume 80 eur a v roku 2024 v sume 80 eur. Zakúpenie kostýmov v roku 2022 stálo v sume 50 eur. V roku 2022 bola na lyžiarskom výcviku s čím boli spojené náklady v sume 320 eur a na výlete v sume 60 eur. Maloletá R. má zabezpečené obеды v škole, v roku 2022 matka uhradila 40 eur mesačne, v roku 2023 v sume 44 eur mesačne. V súvislosti s nepriaznivým zdravotným stavom matka mala zvýšené náklady na zabezpečenie plnohodnotnej stravy v roku 2021. S cestovným do školy má matka náklady v sume 26 eur mesačne, vreckové jej poskytuje v sume 40 eur mesačne. Maloletá R. chodí na doučovanie z anglického jazyka, s čím sú spojené náklady v sume 21 eur mesačne. Mesačné náklady na maloletú R. počas školského roka v súvislosti so školou, cestovaním, obedomi, doučovaním predstavujú 127 eur. R. má zdravotné problémy so zrakom, má špeciálne upravené okuliare, za ktoré matka zaplatila v roku 2023 sumu 120 eur. V roku 2022 navštevovala Základnú umeleckú školu - hra na gitare, kde bol ročný poplatok 70 eur. V súvislosti so zabezpečením školských pomôcok jej matka v roku 2022 zaplatila sumu 150 eur a v roku 2023 sumu 200 eur. V roku 2022 bola na výlete v N. s čím boli spojené náklady v sume 70 eur + vreckové 30 eur, vo C. v sume 30 eur. Zároveň navštevovala Základnú umeleckú školu v Z., tanečný odbor, kde je ročný poplatok za rok 2022 v sume 50 eur, za rok 2023 v sume 80 eur a za rok 2024 sumu 80 eur. V súvislosti so zakúpením kostýmov za rok 2022 mala zvýšené náklady v sume 50 eur ako aj v roku 2023 náklady na zabezpečenie lyžiarskeho výcviku v sume 110 eur. V súvislosti s očkovaním maloletých detí v roku 2022 zaplatila úhradu v sume 247,50 eura. Na základe zisteného skutočného stavu vecí súd prvej inštancie považoval uplatnený návrh matky na zvýšenie výživného za nedôvodný, preto ho zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. augusta 2025 sp. zn. 14CoP/232/2024 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca na plnoletú R. Q. počnúc od 1. novembra 2020 zo sumy 220 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne a počnúc od 28. februára 2023 na sumu 180 eur mesačne s tým, že znížené výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám R. Q.. Na plnoletú J. Q. znížil vyživovaciu povinnosť otca počnúc od 1. novembra 2020 zo sumy 220 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne a počnúc od 28. februára 2023 na sumu 180 eur mesačne s tým, že výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám J. Q.. Vo zvyšnej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2.1. V priebehu odvolacieho konania maloleté deti nadobudli dňa 9. apríla 2025 plnoletosť a na základe výzvy odvolacieho súdu písomne oznámili, že trvajú na všetkých návrhoch ich matky i na ňou podanom

odvolaní. Následne odvolací súd citoval ustanovenia § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 71 ods. 1, § 78 ods. 1 až 4 Zákona o rodine a konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutočný stav vecí s tým, že dokazovanie správne zameralo na zisťovanie rozhodujúcich skutočností podstatných pre rozhodnutie o návrhu rodiča na zmenu vyživovacej povinnosti z hľadiska súčasných odôvodnených potrieb detí, ako aj z hľadiska schopností a možností rodičov, na výživu ktorých sú obe deti plne odkázané a to v záujme zistenia podstatnej zmeny pomerov v súlade s ustanovením § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Porovnával ich so skutočnosťami rozhodnými pre určenie výživného v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom. Na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie skonštatoval, že od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmeny pomerov. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, ktorý správne dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti návrhu otca na zníženie výživného k deťom, keď prihliadol na zhoršenie jeho zdravotného stavu, ktorý bol dlhodobo práceneschopný a poberal nemocenské dávky, ako aj na zhoršenie jeho zdravotného stavu, ktoré malo za následok pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45% a to dokonca od 3. januára 2022 mu bol priznaný invalidný dôchodok vo výške 166,30 eura mesačne. Na strane matky došlo k zvýšeniu jej priemerného príjmu v roku 2020 o sumu 335 eur, v roku 2021 o sumu 592 eur, v roku 2022 o sumu 571 eur a v roku 2023 o sumu 569 eur. Matka poberala rodinné prídavky v roku 2022 spolu v sume 60 eur mesačne a v roku 2023 v sume 120 eur mesačne. K námietke týkajúcej sa neaplikácie ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine odvolací súd uviedol, že aplikácia právnej domnienky vyplývajúcej z citovaného ustanovenia sa týka len tých prípadov, kedy si konajúci súd nie je schopný urobiť správny záver o kompletných pomeroch povinného rodiča, pretože povinná osoba vôbec nepredložila podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov resp. ich súdu nepreukáže alebo nesprístupní a zároveň ich súd nevie obstarat' inak. Za situácie, kedy v danom prípade otec ako povinný rodič predložil súdu prvej inštancie listinné dôkazy na zhodnotenie jeho schopností, možností a majetkových pomerov, bola aplikácia uvedenej domnienky v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine vylúčená, ako to správne konštatoval súd prvej inštancie. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa nezdanených a nezdokladovaných príjmov otca odvolací súd poznamenal, že išlo o nepodložené tvrdenia vychádzajúce iba z domniek matky, na preukázanie ktorých odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nenašiel relevantný prostriedok dokazovania. V primeranosti nákladov na deti súvisiacimi s ich mimoškolskými aktivitami odvolací súd uviedol, že voľnočasové aktivity sú na zväžení rodičov a vzhľadom na ich finančnú náročnosť a schopnosti rodičov, tieto aktivity na strane oprávneného dieťaťa sú základným kritériom pre určenie výšky výživného jeho odôvodnenými potrebami. Potreby dieťaťa by mali byť kryté v plnom rozsahu, ak sú odôvodnené. Pod odôvodnenými potrebami je nutné chápať nielen bežné denné potreby, ktoré reflektujú konkrétnu životnú situáciu, ale aj mimoriadne potreby, ak sa preukáže ich opodstatnenosť a kumulatívne ich úhradu dovoľujú možnosti a schopnosti rodičov. Možnosť uspokojenia potrieb dieťaťa je všeobecne závislá od objektivizovanej životnej úrovne rodičov a samotná dôvodnosť potrieb sa odvíja od konkrétnej posudzovanej situácie a životnej úrovne dotknutých osôb. Čím je vyššia životná úroveň povinného rodiča, tým širšie možno interpretovať pojem odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa. Naproti tomu, pokiaľ životná úroveň výživou povinného rodiča nie je nadštandardná a jeho možnosti a schopnosti sú limitované jeho nepriaznivým stavom, odôvodnené potreby dieťaťa budú interpretované užšie. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa používania motorových vozidiel otcom detí na podnikanie, ako aj splátkam úveru odvolací súd uviedol, že uvedené motorové vozidlá vzhľadom na rok výroby 2010 (motorové vozidlo zn. C.) nemožno považovať za nadštandard, či luxus, pričom v tomto smere nejde o takú zmenu majetkových pomerov otca, ktorá by odôvodňovala nutnosť výmeny tohto vozidla za vozidlo zn. F. 1. generácie. Nadväzujúc na uvedené odvolací súd sa nestotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý určil začiatok zníženia výživného otca od 11. septembra 2020, keď mal za to, že relevantným pre zmenu výživného bolo až obdobie, v ktorom bol otec práceneschopný a poberal nemocenské dávky, t. j. od novembra 2020, preto bolo potrebné pristúpiť ku korekcii určenia počiatku zníženia výživného na deti, a to od 1. novembra 2020. Taktiež sa odvolací súd nestotožnil s výškou zníženého výživného na deti súdom prvej inštancie, keď v roku 2020 potenciálne možnosti otca odôvodňovali dosahovať príjem vo výške priemernej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve v sume 1.133 eur, avšak bolo potrebné vziať do úvahy aj možnosť príjmu otca súvisiaceho s menej nákladným bývaním, či potenciálnym prenájmom jedného z bytov, keď v rodinnom dome užíva dve bytové jednotky, za ktoré platí daň z nehnuteľnosti a spláca úver aj za sestru, ktorá vlastní jednu bytovú jednotku. Vedený takouto úvahou totožnou so súdom prvej inštancie, tak odvolací

súd dospel k záveru o znížení výživného otca na každé z maloletých detí zo sumy 220 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne počnúc od 1. novembra 2020. Berúc do úvahy stanovenú invaliditu otca od 3. januára 2022

s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť o 45%, nemožnosti vychádzať z priemernej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve, však s ohľadom na poberanie invalidného dôchodku otcom v sume 166,30 eura (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v sume 212,30 eura), a s prihliadnutím na prácu zodpovedajúcu jeho zdravotnému stavu, ako aj na potenciálny príjem z prenájmu bytu, odvolací súd bol toho názoru, že aj v tomto období bolo v možnostiach otca platiť výživné na každé z detí v zníženej výške, a to v sume 200 eur mesačne. Ďalšia vyživovacia povinnosť na strane otca má zásadný vplyv na určenie výšky výživného aj na ostatné deti, a preto na túto podstatnú okolnosť súdy musia prihliadať. Odvolací súd v kontexte uvedeného teda skonštatoval, že súd prvej inštancie správne prihliadol na zvýšenie počtu vyživovacích povinností na strane otca od ostatného rozhodnutia súdu o výživnom, čo sa prejavilo v jeho rozhodnutí o následnom znížení výživného na deti od 28. februára 2023 avšak v nesprávnej výške. Odvolací súd za primerané zníženie výživného na dieťa považoval sumu 180 eur mesačne. Formálna zmena rozsudku súdu prvej inštancie v časti určenia platobného miesta výživného si vyžiadala zmenu okolností, ktorá nastala po rozhodnutí súdu, keď maloleté deti nadobudli v priebehu odvolacieho konania dňa 9. apríla 2025 plnoletosť, ktorá okolnosť spôsobuje, že výživné už nebude splatné k rukám matky, ale k rukám toho ktorého medzičasom plnoletého dieťaťa. Vo vzťahu k zamietnutiu návrhu matky na zvýšenie výživného odvolací súd poznamenal, že v konaní považoval za preukázané, že pomery na strane otca mu neumožňujú platiť výživné ani vo výške stanovenej ostatným súdnym rozhodnutím. Na základe uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v súlade s ustanovením § 388 CSP a znížil určené výživné otca počnúc od 1. novembra 2020 na R. Q. a na J. Q. zo sumy 220 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne a počnúc od 28. februára 2023 na sumu 180 eur mesačne s určením jeho splatnosti; v ostatnej časti rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV. a V. ako vecne správny v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Na záver poznamenal, že ďalšie argumenty matky odvolací súd nepovažoval za podstatné a spôsobilé ovplyvniť posúdenie veci, keď i podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 251/2004, III. ÚS 209/2004, II. ÚS 200/2009). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka a plnoleté deti (ďalej len „dovolateľky“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Podľa názoru dovolateľiek kľúčovou otázkou v konaní bola aplikácia inštitútu fikcie príjmu podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, kedy súdy nižších inštancií založili rozhodnutia na úplnom popretí a prekrútení tohto inštitútu s použitím sofizmov o edičnej povinnosti. Následne argumentovali tým, že z pohľadu účelu a zmyslu zákona niet žiadnej pochybnosti, že v situáciách ak sa zjavne nepodarilo dostatočne objasniť príjmové pomery otca, vychádza sa z fikcie príjmu, ktorá má nielen prvok dôkazný, ale aj prvok sankčný. Inštitút fikcie príjmu je založený výlučne na dôkaznej povinnosti, nie na povinnosti edičnej, súd nie je povinný žiadať od otca, aby predložil doklady, ktoré objasnia jeho zjavne nepravdivo deklarovane príjmy. Aplikácia inštitútu fikcie príjmu nenastupuje vtedy, ak otec nepredloží nejaký súdom požadovaný doklad, ale vtedy, ak z ním predložených dokladov nie je zrejmé, aké má skutočné príjmy. Takýto stav nastane vtedy, keď ním deklarovane príjmy sú v zjavnom rozpore s inými zistenými skutočnosťami, napríklad životnou úrovňou otca a jeho osobnými výdavkami. V prípade podnikateľa môže mať zjavný nesúlads deklarovane a skutočne príjmov dve základné príčiny a to je, že síce pravdivo deklaruje svoj podnikateľský príjem, ale uplatňuje si také daňové výdavky, ktoré výsledný zisk z podnikania neprimerane znižujú. Úplne odlišnou situáciou môže byť však aj prípad takého rodiča, keď otec neznižuje svoj zisk kreativitou na strane výdavkov, ale úplne primitívnym prijímaním platieb od zákazníkov, tzv. bez papiera. V takom prípade súd môže skúmať účtovné doklady. Následne poukázal na deklarovane príjem otca za obdobie od roku 2019 do roku 2023 s tým, že z uvedeného súhrnu podľa názorov dovolateľov je jasné, že za niektoré roky otec zdeklaroval príjem, ktorý nestačil ani len na zaplatsenie výživného. Zároveň musel hradiť aj svoje osobné výdavky, tiež mu pribudla ďalšia

vyživovacia povinnosť. Otec užíva luxusný rodinný dom s dvoma bytovými jednotkami, ktorý neustále zveľaďuje, ako aj má náklady na zdravotnú starostlivosť. Na základe uvedeného dovolateľky spochybnili zistený príjem a deklarovaný príjem otca rozhodný pre určenie vyživovacej povinnosti. Nestotožnili sa so záverom súdov nižších inštancií o znížení výživného z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu otca. Z predloženého súhrnu jeho obratu po vzniku invalidity od 3. januára 2022 je nepochybné, že k poklesu príjmov nedošlo. V zmysle právneho záveru vyplývajúceho z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1241/2012 z 13. marca 2013, považovali postup súdu nižšej inštancie za formalistický. Zdôraznili, že náklady na výživné detí od ostatného určenia výživného významne stúpili a to jednak z dôvodu celkového zvýšenia cenovej hladiny, ako aj z dôvodu vyššieho veku detí, ktoré sú už dospelé, ale aj z dôvodu nástupu na strednú školu, pričom dokonca jedno z detí mimo miesta bydliska s bývaním na internáte. Uvedené skutočnosti odôvodňujú zvýšenie výživného. Napadnuté rozhodnutie považovali zjavne za arbitrárne a zmätočné. Navrhli napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu namietal, že dovolanie neobsahuje náležité vymedzenie, ani špecifikáciu v čom konkrétnom by malo byť rozhodnutie arbitrárne, či zmätočné. Ani nespornosť súdneho konania však matku tejto povinnosti nezabavuje, nakoniec je v dovolacom konaní povinné zastúpenie advokátom. V skutočnosti sa dovolateľka dovolaním len sťažuje, že všeobecné súdy neakceptovali jej názor, podľa ktorého všetkým živnostníkom by malo byť obligatórne určené výživné v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Dovolateľka (matka) neuviedla žiadne individuálne okolnosti na jeho strane, ktoré by akokoľvek zdôvodňovali aplikáciu tohto ustanovenia. V kontexte uvedeného poznamenal, že predložil účtovné závierky, výkazy, daňové priznania, súčasne voči nemu prebiehali aj daňové kontroly, ktoré nezistili v jeho príjmoch účtovných dokladov žiadne pochybenia. Okrem účtovných dokladov predložil súdu aj lekárske záznamy, za účelom preukázania závažnosti jeho zdravotného stavu. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu podotkol, že dovolateľka žiadnu právnu otázku v dovolaní nevyvedla, dovolanie ponechala vo všeobecnej rovine bez toho, aby špecifikovala konkrétny dôvod podaného dovolania. Navrhol dovolanie odmietnuť. Uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníci, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V danom prípade dovolanie bolo podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré konanie je od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je upravený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“; posudzovanie prípustnosti dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, je potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Natália a Karolína Lackové nadobudli plnoletosť dňa 9. apríla 2025.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

13. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

15. Pojem procesný postup bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda proces prejednanie sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý proces.

16. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že predmetom konania bolo v súvislosti s návrhom rodičov na zmenu vyživovacej povinnosti otca posúdenie, či došlo k podstatnej zmene pomerov na strane oprávnených a povinných oproti pomerom rozhodným v čase predchádzajúcej úpravy výživného. Na

základe ustálenia zisteného skutočného stavu vecí, súde nižších inštancií skonštatovali, že od poslednej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 6P/184/2014-298 zo 7. decembra 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23CoP/17/2016-347 z 18. apríla 2016, s právoplatnosťou od 12. mája 2016, došlo k podstatnej zmene pomerov na strane otca, z dôvodu zhoršenia jeho zdravotného stavu, poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45%, priznania invalidného dôchodku od 3. januára 2022, ako aj ďalšej vyživovacej povinnosti otca voči maloletej P. Q., narodenej dňa 28. februára 2023. Na strane matky došlo k zvýšeniu jej mesačného príjmu, k zvýšeniu výdavkov na maloleté deti. Na strane oprávnených R. a J. došlo k podstatnej zmene pomerov z dôvodu ich veku, štúdia na stredných školách, ako aj došlo k zvýšeniu nákladov na mimoškolské aktivity a nákladov súvisiacich so zakúpením zubného strojčeka, vitamínov a pod. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd zmenil výrok o znížení výživného určeného súdom prvej inštancie zo sumy 220 eur na sumu 170 eur od 11. septembra 2020 mesačne na každé dieťa a od 28. februára 2023 na sumu 150 eur na každé dieťa, bez povinnosti otca platiť sumu na tvorbu úspor; potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu matky na zvýšenie výživného. Odvolací súd považoval za primerané zníženie výživného od 1. novembra 2020 zo sumy 220 eur mesačne na sumu 200 eur a počnúc od 28. februára 2023 na sumu 180 eur mesačne na každé z detí. Vo vzťahu k zamietnutiu návrhu matky na zvýšenie výživného skonštatoval správne zistenie skutočného stavu, ako aj posúdenie zmeny pomerov, keďže v konaní bolo preukázané, že pomery na strany otca mu neumožňujú platiť výživné ani vo výške stanovenej ostatným súdnym rozhodnutím. V čase posledného rozhodovania o výživnom v decembri roku 2015 súd konštatoval, že otec maloletých detí nespĺnil podmienku preukázania svojich príjmov v súlade s § 63 Zákona o rodine, preto vychádzal z domnienky, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje 20-násobok sumy životného minima, čo predstavuje sumu 3.961,80 eura. K takémuto záveru súd prvej inštancie dospel z dôvodu, že otec maloletých detí nepreukázal súdu daňové priznanie z Č. W. na odštepny závod zahraničnej právnickej osoby s názvom W. Q.-Q., F. R. W., K. XXXX, IČ: XXX XXX XX.

17. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľky namietali skutkové závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania, najmä preukázaného príjmu otca, ktorý považovali za nedostatočne zistený a preukázaný. Namietali nesprávne vyhodnotenie zmeny pomerov na strane otca, pokiaľ súde nevychádzali z fikcie príjmu podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Tvrdili, že podnikateľ má dôkaznú povinnosť preukázať súdu podklady na zhodnotenie jeho majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu na zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie považovali za arbitrárne, ktoré je v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, zamieňajúc si dôkaznú povinnosť s edičnou povinnosťou. Porovnaním príjmov otca z podnikania za obdobie rokov 2019 až 2023 vyplýva, že deklarovaný príjem otca mu nestačil ani na živobytie ani v jednom roku. Ani údajné zhoršenie zdravotného stavu podľa názoru dovolateľov nemalo zjavne žiaden merateľný negatívny vplyv na jeho príjmy. Z prehľadu obrátov uvedených v daňových priznaniach otca za roky 2019 až 2023 vyplýva, že obrat otca sa po vzniku invalidity od 3. januára 2022 značne zvýšil, dokonca rok 2022 bol dokonca rekordným rokom podnikania. Podľa názoru dovolateľiek zdravotný stav otca nemal na jeho príjmy žiaden negatívny vplyv, i napriek tomu súde vznik invalidity zohľadnili ako faktor odôvodňujúci zníženie výživného. Napadnuté rozhodnutie považovali za zjavne arbitrárne a teda zmätočné. V kontexte uvedeného napokon zdôraznili, že náklady na ich výživu sa zvýšili, jednak z dôvodu pribúdajúceho veku, štúdia na strednej škole, preto závery o dôvodnosti návrhu otca na zníženie výživného považovali za nelogické a nespravodlivé.

18. Z obsahu spisu je nepochybné, že v danom prípade otec predložil na preukázanie jeho majetkových pomerov listinné dôkazy za účelom preukázania poklesu jeho príjmu z podnikania v dôsledku pandémie, zhoršenia zdravotného stavu otca s priznaním invalidného dôchodku, ako aj pribudnutím ďalšej vyživovacej povinnosti k maloletej P.. Súde preto správne postupovali, ak pre zhodnotenie podstatnej zmeny pomerov vychádzali z preukázaných majetkových pomerov otca, ako aj z jeho príjmu z podnikania. Namietané neuplatnenie ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine v danom prípade neprichádzalo do úvahy. Civilné mimosporové konanie je ovládané vyšetrovacou zásadou, ktorá znamená zistiť skutočný stav vecí. Nemôže sa bez náležitého zistenia a vykonaného dokazovania

vychádzať z domnienky vyplývajúcej z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, ktorú je možné uplatniť len v prípade, ak rodič nepredloží podklady, ktoré súd nevie zaobstarať inak. V zmysle základných princípov civilného súdneho konania (čl. 3 Základných princípov CSP a čl. 2 Základných princípov CMP) je treba uprednostniť vyšetrovací princíp za účelom zistenia objektívneho skutočného stavu veci. Za situácie, ak povinný rodič preukáže príjem z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, vrátane jeho celkových majetkových pomerov, do úvahy následne neprichádza fikcia domnienky vyplývajúca z § 63 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine.

19. Pri posudzovaní, či došlo k podstatnej zmene pomerov v zmysle § 78 Zákona o rodine musí byť zistená a preukázaná podstatná zmena pomerov oproti pomerom v čase predchádzajúcej úpravy výživného. V danom prípade súdy nižších inšancií správne skonštatovali, že od predchádzajúcej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane povinných rodičov i oprávnených detí. Správne dospeli k záveru o dôvodnosti návrhu otca na zníženie výživného vo výške zodpovedajúcej jeho sociálnym a majetkovým pomerom, schopnostiam a možnostiam, ako aj odôvodneným potrebám oprávnených detí. Zníženie schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu o 45%, ako aj vznik invalidity a pokles príjmu otca a vznik ďalšej vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu možno považovať za rozhodné skutkové okolnosti pre záver o dôvodnosti zníženia výšky vyživovacej povinnosti otca podľa úvahy súdu. Z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie nevykazuje existenciu vady zmätočnosti.

20. K namietanej arbitrárnosti dovolací súd uvádza, že ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

21. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľky nevytýkajú žiadne nedostatky v procesnom postupe odvolacieho súdu, ich nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, R 24/2017, napr. sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľky majú odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06), čo sa netýka preskúmvanej veci.

22. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľiek dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd napadnuté rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv účastníkov. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to,

aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

23. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že z procesného postupu súdov nižšej inštancie nebola zistená existencia vady zmätočnosti, preto prípustnosť a ani dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daná, čím je daný dôvod na odmietnutie dovolania v súlade s § 447 písm. c) CSP.

24. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatel'nosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

27. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Dovolací súd posudzujúci prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods.1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že dovolateľky v rámci tohto uplatneného dovolacieho dôvodu použili totožnú argumentáciu ako vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Napadnuté rozhodnutie nespočívalo na riešení otázky týkajúcej sa interpretácie ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, ale na posúdení, či došlo k podstatnej zmene pomerov v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine oproti pomerom týkajúcim sa predchádzajúcej úpravy výživného. Samotná polemika dovolateľiek, či ich nesúhlas so záverom súdu o dôvodnosti návrhu otca na zníženie výživného nepredstavuje vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s

§ 432 CSP.

29. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 447 písm. f) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, z dôvodu jeho nevymedzenia v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 431 až § 435 CSP.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V danom prípade dovolací súd nezistil okolnosti na strane účastníkov, ktoré by odôvodňovali nárok na náhradu trov konania priznať (§ 49 a § 55 CMP).

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.